

dyke Jorden; det dreier sig her om en Penge-
sag, om Anbringelsen af deres Midler, og
ikke om noget Andet. Den hele Foranstaltning,
som skal træffes, for at drage størst Nytte
af det saaledes indbragne Bøndergods, hænger
ikke paa samme Maade sammen med disse Stif-
telse, Klostre, Skoler, eller hvad man vil kalde
dem, som den gjør med Hensyn til Eien-
domme, der have personlige Forbdrøtter til Bes-
iddere.

S. Sage: Jeg er ikke ganske enig med
den ærede Ordfører og den ærede Rigsdags-
mand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S.
N. Hansen) om Opfattelsen af Bestemmelsen i
§ 1, saaledes som den vil blive, naar Ordene
„end 3“ udgaae, men jeg har dog troet, at man
for i denne Session at faae et Resultat burde
saameget som muligt komme hinanden imøde,
og jeg er derfor gaaet ind paa Forslaget i Saab-
om, at der saa vilde blive et stort Fleertal for
denne Paragraph. Jeg skal blot bemærke, at
naar det i Betænkningen hedder: „saadanne
Gaarde, som ikke have været sammenlagte“,
da er det et feilt Udtryk istedetfor sammen-
fjøbte, hvilket findes i Lovbdfæstet; jeg vil
blot gjøre opmærksom derpaa, for at man ikke
skal troe, at der er en anden Mening i Udval-
gets Forslag end i Lovforslaget, saaledes som
det er kommet fra Landsthinget. Man har
navnlig tænkt paa saadanne Tilfælde, hvor En
køber en Hovedgaard, medens en Anden f.
Ex. køber Bøndergaardene; da skal den Sidste
ikke erhverve den Ret, som tilskrives i § 1.
Bestemmelsen kunde jo heller ikke anvendes med
Hensyn til sammenlagte Gaarde, thi naar en
Gaard var sammenlagt, naar ifølge Bevilling
flere Gaarde dannede een Gaard, saa maatte
denne jo deles, men det lod sig ikke vel gjøre,
og er jo heller ikke Meningen. Jeg troer, at
man, naar man betragter det Forhold, som om-
handles i § 1, seer altfor udelukkende paa
Fæsternes og Godseiernes Stilling, uden at
tænke paa Selveierbøndernes, og deres Antal
er jo, hvad man maa glæde sig over, bestandig
voget. I Sylland, hvor Selveierdom er saa
meget udbredt, maa man ogsaa tænke paa dem,
der have en mindre Landeierdom i Besiddelse.
Lad os nu tænke os, at Fæstetvangsloven strengt

blev overholdt, saa maatte enhver Mand, der
ikke var istand til at drive sin Jord, bortfæste
den; en Enke, der opdrager sine Børn til Land-
brugere, og som kan haabe, at et Barn om
saa Aar vil være istand til at bestyre Gaar-
dens Drift, skulde, naar hun ikke kunde drive den
selv, naar hun f. Ex. blev bedraget af sin
Molskær og ikke kunde finde en dygtig Mand
til at drive Gaarden, efter Loven bortfæste den.
Derfor Loven her strengt overholdes, er det
et af de unaturligste og forbærveligste Forhold,
der kan tænkes; det er et Forhold, som i højeste
Grad krænker den selvstændige Frihed over
Jorden, der bør tilkomme den mindre Eier
ligesaavel som Eiere af Hovedgaarde, men be-
synnerligt stiller det sig dog, naar man efter-
haanden faaer Fæsteforholdet ophævet. Her
drive vi stærkt paa, at Fæsteforholdet efter-
haanden gaaer over til Selveierdom, og kom-
mer man ikke i stor Modsigelse med sig selv,
idet man, naar man har faaet en Fæstegaard
til at blive en Selveiergaard, siger til den Mand,
der har foaet den: Du har nu arbejdet længe
for at faae denne Eieendom, vi ansee den Stil-
ling, Du nu har erhvervet, for langt bedre og
mere tilfredsstillende end den, Du tidligere havde,
men i det Samme sige vi til ham: dersom Du
eller din eventuelle Enke ikke selv skulde kunne
drive Gaarden, da indtræder atter det For-
hold, som Du netop har arbejdet paa at faae
hævet; det er i højeste Grad unaturligt. Jeg
forstaaer, at de, der sætte megen Priis paa
Fæstevæsenet, kunne fordrø Fæsteforholdet over-
holdt paa Gaarde, der ere gaaede over til
Selveierdom, men hvorledes man af Hensyn
til Familierne eller fra et almindeligt stats-
oekonomisk Standpunkt virkelig kan troe, at det
skalde være et Gode for Bondestanden i det
Hele, at saadanne Bestemmelser bleve opret-
holdte, og at det kun skulde være til Fordeel
for Godseierne, at de bleve hævede, det er mig
ufatteligt; Forandringen vil tvertimod i det
Hele nærmest komme Bondestanden til gode.
Man siger vel; ja, men det Forhold indtræder
næsten aldrig, man finder bestandig Udveie,
man vil bortforpagte paa visse Aar, og man
vil indrette Forpagtningscontracten saaledes, at
Bestemmelsen ingen Betydning faaer, men det
er netop det Færlige. Vi skulle ikke have Love,